Hezreti pygamberimize söýgi beslän rus beýikleri

Category: Edebi makalalar,Kitapcy,Romanlar
написано kitapcy | 26 января, 2025
Hezreti pygamberimize söýgi beslän rus beýikleri HEZRETI PYGAMBERIMIZE SÖÝGI BESLÄN RUS BEÝIKLERI

Iki läheň iň ajaýyp şygyrlaryny we proza eserlerini pygamberiň hem-de yslamyň aşygy bolup ýazdylar. Ikisi-de Kurany-Kerimiň aýatlarynda we sürelerinde çäksiz huzur tapdylar.
Edebiýat dünýäsinde, esasanam Russiýada Aleksandr Puşkini poeziýanyň atasy we şasy, Lew Tolstoýy bolsa romanyň rysary we ussady hasaplaýan umumy pikir bar.
Puşkini epiki eseri «Ýewgeniý Onegin», Tolstoý bolsa romanlaryň naýbaşysy «Uruş we parahatçylyk» bilen tanalýar.
Iki läheň iň ajaýyp şygyrlaryny we proza eserlerini pygamberiň hem-de yslamyň aşygy bolup ýazdylar. Ikisi-de Kurany-Kerimiň aýatlarynda we sürelerinde çäksiz huzur tapdylar: «Kurandan täsirlenmeler» şygrynda Puşkin we «Hezreti Muhammet» traktatynda Tolstoý…
Puşkin «Pygamber» şygrynda şeýle ýazdy:

«Tur, pygamber, bak, gulak goý, oýlanyp,
Meň erkime boýun synyp gez hemem
Deňizleri, ähli ýeri aýlanyp,
Iliň ýüregini ýylat söz bilen».
(Şygryň terjimesi Atamyrat Atabaýewiňki).

Asyl nusgasynda:

«Восстань, пророк, и виждь, и внемли,
Исполнись волею моей,
И, обходя моря и земли,
Глаголом жги сердца людей».

Afrikaly musulman Ybraýym Banipalyň agtygy bolan şahyr yslama iman getirendigine şek-şübhe goýmaýar.
Meşhur edebiýat tankytçysy Belinskiý «Puşkiniň poeziýasynyň täji deýin lowurdaýan almazdygyny» aýdyp, bu goşga şeýle uly baha berýär.
«Pygamber» şygryndan bir parça:

«Ruhy hasrata ýolugyp, teşne
Ýatyrkam bir alasarmyk ahwalda,
Geldi alty ganatly bir perişde
Ýowuz çöl içinde meniň ýanyma.
Ýeňil barmaklary düýş ýaly titräp,
Ukuly gözlerme galtaşdy welin,
Göreçlerim ýalpa açyldy peträp,
Eýmenen bürgüdiň gözleri kimin.
Eli gulaklarma galtaşyp birden,
Doldurdy owazdan, galmagallardan.
Eşitdim asmanyň galpyldysyny,
Perişdeleň ganatlarnyň sesini,
Jandarlaryň sesin deňziň düýbünden,
Habar aldym ot-çöpleriň üýnünden…»
(Şygryň terjimesi Atamyrat Atabaýewiňki).

Asyl nusgasynda:

«Духовной жаждою томим,
В пустыне мрачной я влачился, —
И шестикрылый серафим
На перепутье мне явился.
Перстами легкими как сон
Моих зениц коснулся он.

Отверзлись вещие зеницы,
Как у испуганной орлицы.
Моих ушей коснулся он, —
И их наполнил шум и звон:
И внял я неба содроганье,
И горний ангелов полет,
И гад морских подводный ход,
И дольней лозы прозябанье».

Ýaş şahyr Allanyñ Ilçisiniñ legendar durmuşyndan öz agtarýan durmuşyny tapanda we «Indi men ölmäge taýýar we häzir seniñ öñüñde ant içýärin, eý Muhammet!» diýip gygyranda, ruhy tolgunma ýetjek derejesine ýetýär.

Diñe rus edebiýaty yslama we pygamberimiziñ legendar durmuşyna duýulýan haýran galyjyklar bilen doly däldi.

Beýleki medeniýetleriñ beýik şahsyýetleri-de Hezreti Pygamberimize (s.a.w) bolan çäksiz sylag-hormatlaryny beýan edipdiler.

Irlandiýaly Bernard Şou, nemes şahyry Gýote, ispan ýazyjysy Serwantes hem şolaryñ diñe käbirleri.

Emma Russiýada Puşkiniñ ýolundan ýörän Dostoýewskiden Lermontowa çenli uzaýan kerwen bularyñ iñ ulusy, iñ düýplüsi we iñ möhümidi.

Lermontow yslamy eserler okamagy we yslam hakda ýazmagy ömrüniñ soñuna çenli goýmady.

Azatlygy Resulallanyñ ömrüni yzarlamakdan, ruhy ynjalygy diñe «Pygamber» şygryny ýazandan soñ tapandygyny aýtdy.

Ol «Pygamber» şygrynda şeýle diýýär:

«Hudaý maña bagş edeli bäri
Pygamberiñ öñdengörüjiligini,
Jan etdim söýgini wagyz etmäge,
Hem-de hakykatyñ päk taglymlarny».

Asyl nusgasynda:

«С тех пор как Вечный Судия
Мне дал всеведенье пророка…

Провозглашать я стал любви
И правды чистые ученья…»

Semir ATAULLAH,
Liwanly žurnalist.

Anna, 28.04.2023 ý. Edebi makalalar